

кримінальних правопорушень і при цьому ставить перед собою за мету соціальну реінтеграцію правопорушників, що сприяє зміцненню суспільної безпеки та правопорядку в Україні.

Відповідно до ст. 63 Конституції України засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком обмежень, які визначені законом і встановлені вироком суду. Близько до тексту цієї норми сформульовано і зміст ч. 2 ст. 7 Кримінально-виконавчий кодекс (КВК) України: «засуджені користуються всіма правами людини та громадянина, передбаченими Конституцією України, за винятком обмежень, визначених цим Кодексом, законами України і встановлених вироком суду».

Таким чином, Конституція України та КВК України вказують на два джерела обмежень прав та свобод засудженого – це законодавство та вирок суду. Усі інші обмеження не повинні мати місце в період відбування покарання у виді позбавлення волі.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань: наказ Міністерства юстиції України від 29.12.2014 № 2186/5 // <http://zakon2.rada.gov.ua>

2. Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи (2012) щодо Європейського Кодексу етики працівників пенітенціарних установ // <http://www.kvs.gov.ua>

ПРИНЦИПИ ВИБОРЧОГО ПРАВА В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Зінченко Т.О., здобувач ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу Навчально-наукового інституту №3, Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри конституційного та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Терещенко Л.В.**

В системі конституційних принципів виборчого права можна виділити принципи об'єктивного і суб'єктивного виборчого права. При цьому до принципів об'єктивного виборчого права можна віднести: обов'язковість, періодичність, альтернативність, відкритість і гласність.

Обов'язковість. Цей принцип насамперед означає, що вибори є імперативним і єдино легітимним способом формування публічної влади. Обов'язковість проведення виборів передбачає обов'язок органів влади та посадових осіб призначити дату виборів у зв'язку із закінченням строку, на який обираються виборні органи, а також у разі дострокового припинення виконання ними своїх повноважень[1-с.448]. Обов'язковість виборів передбачає також, що компетентні державні і муніципальні органи не вправі ухилятися від їх призначення і проведення у встановлені законодавством строки, скасовувати вже призначені вибори або переносити їх на більш пізні терміни.

Періодичність. Цей принцип пов'язаний з тимчасовими рамками повноважень представницьких органів публічної влади і означає, що чергові вибори повинні проводитися через певні інтервали часу. При цьому проміжки

між виборами безпосередньо залежать від передбачених законодавством строків повноважень відповідних органів[1-с.448]

Альтернативність виборів надає виборцю реальну можливість віддати перевагу одному з декількох кандидатів або політичних партій шляхом вільного волевиявлення, а також здійснити дійсний вибір з кількох претендентів на виборну посаду на змагальній основі.

Відкритість і гласність виборів припускають прозорий характер всіх виборчих дій, що гарантують чесність і конкурентність виборів, обмежують можливість обману в процесі проведення виборчої кампанії.

Проте в конституціях зарубіжних країн частіше формулюються принципи активного виборчого права (права обирати): загальне, рівне, пряме при таємному голосуванні, а іноді додається ще й принцип вільних виборів або добровільність.

Під загальним виборчим правом розуміється якась сукупність правових вимог, які передбачають, що всі громадяни незалежно від статі, раси, мови, соціального, майнового стану, професії, освіти, віросповідання, політичних переконань мають право голосу і можуть бути обрані.

Рівність виборчого права носить формальний і матеріальний характер.

Формальний характер означає рівність активного виборчого права забезпечується тим, що кожному виборцю, незалежно від віку, статі, раси, національності, освіти, майнового стану, соціального походження і т. д., надається рівну кількість голосів[2- с.284]. Діє демократичне правило - "один виборець - один голос".

Матеріальний характер означає рівність виборчого права означає, що голос кожного виборця повинен мати однакову вагу. Досягається це за умови, якщо один член представницького органу буде обиратися від такої ж кількості виборців, як і всякий інший член того ж представницького органу.

Принцип рівності означає, що всі громадяни беруть участь у виборах на рівних підставах, тобто виборчі округи по своїй чисельності повинні бути однаковими (або приблизно однаковими). Це досягається забезпеченням єдиної норми представництва: на кожного депутата має припадати однакове число жителів або виборців округу. Однак на практиці створюються різновеликі з точки зору кількості виборців виборчі округи.

Принцип добровільності означає, що саме виборець приймає рішення про свою участь у виборчому процесі. Органи державної влади і місцевого самоврядування, інші особи не вправі примушувати виборців до участі або до неучасті у виборах. Це - вільний вотум виборця.

Участь у виборах в більшості країн є вільним і добровільним - ніхто не вправі впливати на виборця з метою примусити його до участі або до неучасті у виборах, а також на його вільне волевиявлення.[3- с.116] Прийти на виборчу дільницю - це громадянський обов'язок кожного виборця, проте в цих країнах за неучасть у виборах (абсентеизм) не настає будь-якої юридичної відповідальності.

Як правило, з принципу вільного вотуму виборця впливає, що при визначенні результатів виборів не слід брати до уваги, який відсоток виборців проголосував. Можуть бути передбачені й моральні санкції. Так, наприклад, в

Італії неучасть у виборах без поважної причини протягом п'яти років фіксується в судових органах, а мер комуни може вивішувати для загального огляду список виборців, що ухилились без поважних причин від голосування[4-с.66-88]. В ряді зарубіжних країн практикується також оголошення осуду в суді, опублікування в засобах масової інформації прізвищ не з'явилися.

У країнах, де законодавчо закріплений обов'язковий вотум, участь виборців у виборах досягає 90% і більше. У багатьох європейських державах постійно у парламентських виборах беруть участь 55-60% громадян, які мають право голосу.

Принцип загальності передбачає законодавчі обмеження - виборчі цензи. Вони розрізняються в залежності від того, яке право вони обмежують: активне або пасивне.

Ценз громадянства означає, що виборчих прав зазвичай не мають іноземці та особи без громадянства, які проживають в країні, де проводяться вибори[5]. Наприклад, в Аргентині для придбання активного виборчого права вимагається володіння громадянством не менше трьох років.

Ценз осілості передбачає встановлений термін постійного проживання на території країни або в межах певної адміністративно-територіальної одиниці, необхідний для того, щоб особа могла бути включено у відповідні списки виборців чи зареєстровано як кандидата на виборну посаду. Для активного виборчого права ценз осілості становить, як правило, від одного місяця до двох років.

Релігійний ценз поширений в основному в ісламських державах. Наприклад, для того щоб бути обраним до парламенту Ірану, необхідно сповідувати іслам. Виключення передбачено для громадян, які сповідують традиційні для національних меншин конфесії і постійно там проживають.

Освітній ценз передбачає допущення до виборів осіб, що володіють встановленим рівнем освіти. Його різновидом є ценз грамотності, який передбачає вміння читати і писати державною мовою[6- с.96]. Так, Конституція Еквадору 1977 р. передбачає обов'язкове голосування на виборах для вміють читати і писати і факультативне - для неписьменних. Неграмотні громадяни заносяться у списки виборців лише за їх власною ініціативою.

Ценз грамотності зберігається для пасивного виборчого права. У ряді країн додається вимога знати і розуміти конституцію держави.

Ценз несумісність означає заборону одночасно займати виборну та іншу публічну посаду[7]. Несумісність означає також обов'язок для виборного особи звільнитися раніше займану ним посаду в разі його обрання. У ряді держав вимагається попередній відхід у відставку, перш ніж балотуватися в кандидати на виборну посаду.

Таким чином, знання суті поняття «виборче право» необхідно кожній свідомій людині, що бажає жити в демократичному суспільстві, так як ці знання дають нам розуміння механізму і сенсу виборів. А вибори є одним з основоположних принципів демократичної держави. Розглянувши ці поняття можна зробити наступні висновки:

1. Поняття «виборче право» має два значення: - система конституційно-правових норм що регулюють суспільні відносини, пов'язані з виборами органів

держави і місцевого самоврядування; - гарантована громадянину державою можливість брати участь у виборах державних органів та органів місцевого самоврядування.

2. Принципи виборчого права є основоположні начала, які пронизують зміст виборчого права і на основі яких воно будується.

3. Принципи виборчого права - це обов'язкові вимоги та умови, без дотримання яких будь-які вибори не можуть бути визнані легітимними. Ці принципи сформульовані в міжнародно-правових актах, конституціях зарубіжних країн.

Список використаних джерел:

1. Иванченко А. Современные избирательные системы: Испания, США, Финляндия, Япония / А.Г. Орлов, В.И. Лафитский, И.А. Ракитская, Т.О. Кузнецова; науч. ред. А.В. Иванченко, В.И. Лафитский. Москва: РЦОИТ: Типография «Новости», 2009. - 448 с.

2. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн: Підручник. Київ: АртЕк, Вища шк., 1998. 284 с.

3. Ковриженко Д.С. Парламентські вибори в Європейському Союзі / Д.С. Ковриженко, Д.М. Котляр, А.М. Євгенєва, Г.П. Асланян, В.М. Замніус. Київ: Міленіум, 2002. 116 с.

4. Мельниченко В. Виборчі системи у світовій політичній практиці / В. Мельниченко // Віче. 1997 р. №3. С. 66-88.

5. Мяловицька Н. Виборчі системи: досвід європейських держав URL: http://www.cvk.gov.ua/visnyk/pdf/2008_1/visnik_st_14.pdf

6. Наход М. Взаємозв'язок виборчих систем із моделями управління виборчим процесом у європейських країнах / М. Наход // Ефективність державного управління. 2011. Вип. 26. С. 96.

7. Поняття, характеристика та риси мажоритарної виборчої системи URL: <http://osvita.ua/vnz/reports/law/9529/>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ГРОМАДЯН НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ ОРГАНАМИ ДЕРЖПАНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Іванов Б.М., здобувач ступеня вищої освіти магістра 1 курсу Навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання, Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: старший викладач кафедри конституційного права та прав людини, Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Сьох К.Я.**

Серед закріплених Конституцією України прав та свобод людини і громадянина виокремлено право громадян України на «участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати й бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, користуватися рівним правом доступу до державної служби та служби в органах місцевого самоврядування» (стаття 38). Відповідно до частини 2 статті 3 Конституції України «забезпечення прав і свобод людини є головним